

President Köhler treedt af na uitspraken over leger

Kritiek op uitlatingen doet af aan 'respect voor het ambt'

Achtergrond - 31 mei 2010

De Duitse president Horst Köhler (CDU) is vanmiddag onverwacht afgetreden. Zijn uitlatingen over de inzet over het Duitse leger hebben hem de das om gedaan. Binnen dertig dagen moeten vertegenwoordigers van de Bondsdag en de Bondsraad een nieuwe president kiezen.

Köhler zei vorige week in een radio-interview dat een militaire inzet van Duitsland in het buitenland ook Duitse economische belangen kan dienen. Daarop kwam harde kritiek, omdat de inzet van de Bundeswehr voor economische belangen ongrondwettelijk is.

Volgens Köhler zijn zijn woorden verkeerd begrepen. Hij vindt de kritiek zo onrechtvaardig dat wat hem betreft het noodzakelijke respect voor het hoogste staatsambt ontbreekt.

Köhler liet vorige week direct na het interview via een woordvoerder weten dat hij met zijn woorden over commerciële belangen niet op de inzet in Afghanistan doelde, maar op het Duitse leger in het algemeen. Bijvoorbeeld bij acties tegen piraterij. Het deed de kritiek echter niet verstommen.

Merkel kon hem niet ompraten

Köhler gaf vanmiddag in het presidentieel paleis Bellevue een persverklaring waarin hij zijn aftreden per direct bekendmaakte. Zijn vrouw Eva Luise stond naast hem. De president had tranen in zijn ogen en zijn stem haperde, melden de Duitse media.

Het is de eerste keer in de Duitse geschiedenis dat een bondspresident per direct aftreedt. Voorlopig neemt de voorzitter van de Bondsraad, de SPD'er Jens Böhrens zijn taken waar. Volgens de grondwet moet de zogeheten Bundesversammlung - waarin leden van het parlement en van de deelstaatvertegenwoordiging zitting hebben - binnen 30 dagen na het aftreden van een president een nieuwe president kiezen.

Kanselier Merkel betreurt het aftreden diep, liet ze vanmiddag in een korte

stellingname op haar kanselarij weten. Köhler heeft haar vanmiddag, kort voor zijn persverklaring, opgebeld en haar het nieuws verteld, zei ze. Merkel heeft geprobeerd hem nog op andere gedachten te brengen. "Dat is helaas niet gelukt", aldus de kanselier. Een bezoek aan het Duitse WK-team dat voor vanavond gepland stond, heeft ze afgezegd.

Geen makkelijke president

De voormalige bankier Köhler (67) werd in 2004 voor het eerst tot bondspresident gekozen. In 2009 werd hij in de eerste stemronde herkozen. Hij was bij veel Duitsers populair, maar staat niet bekend als een gemakkelijk man. Zo mengde hij zich tot ongenoegen van veel politici regelmatig in het politieke debat. Dat is voor een bondspresident niet gebruikelijk. Het is een overwegend representatieve functie, maar de president kan op eigen titel gevoelige thema's aansnijden en heeft ook de taak om maatschappelijke debatten te initiëren.

De Duitse perscommentaren op Köhlers aftreden tekenen het beeld van een man die nooit helemaal "in zijn ambt is gegroeid", aldus *Der Spiegel*. Zijn "inhoudelijke autoriteit was tamelijk begrenst", schrijft Merkel-biograaf en goed ingevoerde CDU'er Gerd Langguth in het gezaghebbende weekblad.

Köhler had bovendien te weinig grip op zijn medewerkers, schrijven de Duitse media. Het verloop onder zijn ambtenaren was groot. De laatste tijd woedde er in het presidentieel bureau een ware machtsstrijd tussen zijn staatssecretaris en zijn woordvoerder. Deze laatste, Martin Kothé, trad begin mei af. Zijn opvolger, Petra Diroll, zou morgen beginnen. Op het moment dat Köhler het omstreden interview gaf, had hij dus geen woordvoerder.

Citaat

Het citaat waar het om gaat, komt uit een interview dat Köhler op 22 mei gaf aan 'Deutschlandradio Kultur', direct na een bezoek aan Afghanistan. Het luidt:

"Volgens mij wordt het begrip steeds breder maatschappelijk gedragen, dat een land van ons formaat met onze oriëntatie op buitenlandse handel en daardoor ook afhankelijkheid van buitenlandse handel, ook moet weten, dat in geval van twijfel, in geval van nood, ook militaire inzet noodzakelijk is om onze belangen te beschermen, bijvoorbeeld vrije handelswegen, bijvoorbeeld hele regionale instabiliteiten voorkomen, die met zekerheid negatief uitwerken op onze kansen om via handel arbeidsplaatsen en inkomen veilig te stellen. Over dat alles moeten we discussiëren en ik geloof dat we op een goede weg zijn." (Citaat warrig geformuleerd, zo letterlijk mogelijk vertaald - redactie Duitslandweb)

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/510/president-kohler-treedt-af-na-uitspraken-over-leger>